

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/27672/2024

Valtion liikuntaneuvoston lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi liikunnan edistämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtion liikuntaneuvosto puoltaa varauksin ehdotusta, joka mahdollistaisi toiminta-avustusten myöntämisen kahdeksi tai useammaksi vuodeksi kerrallaan vaikkakin toisen vuoden osalta päätös on ehdollinen suhteessa valtion osoittamaan budjettiin.

Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että mahdollisen uuden mallin käyttöönoton yhteydessä pystyttäisiin konkreettisella tavalla vähentämään byrokratiaa ja lisäämään toiminnan ennakoitavuutta. Lisäksi liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että valtionavustuksiin sisältyy aina jatkossakin mahdollisuus vähentää avustusta tai jopa evätä avustus mahdollisten väärinkäytösten tai muiden vakavien syiden takia.

Asetusmuutosesityksen taustalla on tavoite vähentää tarpeetonta byrokratiaa liikuntalain (390/2015) mukaisissa valtionavustushauissa. Voimassa olevan liikunta-asetuksen mukaan valtionavustukset myönnetään vuosittain. Useampivuotisia valtionavustushakuja ei ole mahdollista toteuttaa nykyisten säädösten pohjalta, vaikka ne osaltaan keventäisivät hallinnollista työtä.

Valtion liikuntaneuvosto pitää esityksen tavoitetta byrokratian vähentämisestä ja toiminnan suunnittelun helpottumisesta kannatettavana. Liikuntaneuvosto kuitenkin toteaa, että hallintolaki huomioon ottaen toiminta-avustuksen muutoksella kaksivuotiseksi ei juurikaan vähennettäisi byrokratiaa tai saavutettaisi merkittävästi muita positiivisia vaikutuksia.

Liikuntaneuvosto nostaa esille, että muutoksen liittyvät seuraavat haasteet:

- Käytännössä opetus- ja kulttuuriministeriö ei asetusmuutoksen jälkeenkään voisi myöntää avustuksia kahta vuotta pidemmälle ajalle, johtuen talousarvion vuotuisuusperiaatteesta. Valtionavustuspäätös voitaisiin tehdä sitovana vain yhdeksi vuodeksi. Toisen vuoden osalta päätökseen jouduttaisiin kirjaamaan maininta siitä, että avustus on ehdollinen ja edellyttää, että eduskunta myöntää tarkoitukseen riittävät määrärahat. Päätökseen jouduttaisiin laittamaan maininta siitä, että varsinainen sitova päätös toisen vuoden avustuksesta tehdään erikseen. Ministeriö joutuisi siis tekemään joka tapauksessa kaksi päätöstä.
- Muutos edellyttää ministeriöltä hakulomakkeen uudistamista, jotta lomakkeessa ilmenisi riittävät tiedot kahden vuoden ajanjaksolta. Järjestöjen osalta hakulomakkeen liiteaineisto olisi joka tapauksessa toimitettava ministeriöön vuosittain, koska järjestöjen sääntöjen mukaan toimintasuunnitelmat ja talousarviot hyväksytään vuodeksi kerrallaan eikä ministeriö voi myöntää sitovasti toisen vuoden avustusta ennen kuin sillä on käytössään järjestön sääntöjen mukaisesti virallisesti hyväksytty toimintasuunnitelma ja talousarvio.
- Liikuntajärjestöjen avustusmäärärahat valtion talousarviossa suurella todennäköisyydellä vähenvät merkittävästi lähivuosina. Käytännössä lähivuosina järjestöt eivät saisi yhtään nykykäytäntöä suurempaa varmuutta toisen vuoden avustustasostaan. Nykyinen käytäntö kaikkien liikuntajärjestöjen avustuspäätöksissä on se, että ns. laaja arviointi tehdään neljän vuoden välein ja päätöksissä sanotaan, ettei avustustasoihin tule suuria muutoksia.

- Avustuksista tehtäviin selvityksiin kaksivuotinen avustushaku ei vaikuttaisi. Esimerkiksi eettistä kokonaisuutta (15 %) arvioidaan joko kokonaan tai osittain vuosittain.
- Muutos vaatisi selkeän ohjeistuksen menettelytavoille. Riskinä voidaan nähdä uuden toimintatavan ymmärtäminen esimerkiksi valtionavun jättämisestä seuraavalle vuodelle. Myös mahdollisten uusien valtionapukelpoisten järjestöjen ensimmäinen hakuvuosi saattaisi osua eri rytmiin muiden kanssa, jolloin voisi olla järkevintä tehdä ensin yksivuotinen avustuspäätös.

Liikuntaneuvosto nostaa esiin, että muutoksella voi olla parhaimmillaan joitain positiivisia vaikutuksia liikuntajärjestöjen toiminnan suunnitteluun ja järjestöjen hallinnollisen työn vähenemiseen. Toisen vuoden ehdollisuus ei poista valtionavun hakemista, mutta voisi vähentää jonkin verran avustusta hakevien järjestöjen työtä, kun varsinaista hakulomaketta ei tarvitsisi täyttää toiselle avustusvuodelle. Lisäksi se osaltaan voisi tietyin osin mahdollistaa ennustettavuutta järjestöjen talouteen.

Timo Heinonen
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Toni Piispanen
vs. pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto